

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagossi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre Espanya pessetas 1·50—Cuba, Puerto Rico

y Extranjer, 2·50

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT Espanya

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

DE DIJOUS A DIJOUS

DONANT un alt exemple de previsió, en el qual bastants nacions hi tenen que apendre, el govern suís ha prohibit la entrada en aquella confederació á totas les congregacions religioses expulsades de França.

L'acort es digne de ser meditat. No's pot acusar á Suissa d' esquerda ni d' inhospitalaria. May ha tancat les seves fronteres á ningú. Totom, haja ostentat las idees que haja volgut, ha trobat allí carinyosa acullida, sense exigirseli altra cosa que l' respecte á les lleys del país.

Per qué la terra clàssica de la llibertat falta avuy per primera vegada á sas vellas tradicions y barra tan formalment el pas als frares francesos?

Es evident: perquè sab que 'ls frares son un perill, un verdader dissolvent social; perquè comprén que admétreis á casa seria fícarhi la guerra y la discordia, y perquè està convensuda de que demanar á aquesta gent el respecte á las lleys del país que 'ls dona alberch es demanar peras al olm.

Suissa, donchs, s' ha sangrat en salut, y ha fet molt bé:

L'ástima que altres nacions no sápigian imitarla!

**

Espanya n' es una.

El govern prov' s' escarrassa en negar la evidència dels fets; pero en lo que á la frontera està avuy succeint n' hi caben dissimulos.

Freres y monjas, hermanos y hermanas están entrant en la nostra nació sense trobar en les autoritats el menor obstacle. Els ancells que 'l govern francès ha esquivat venen á fer niu aquí, segurament convensuts de que la llana espanyola es una de les que millor serveixen per aquest objecte.

Això sí: per lo que pogués succeirlos, tenen el pudor de disfressarse. Avans de passar la frontera desan els hàbits al bagul, y, més ó menos mal vestits de persona, se n' entran cap á Espanya com si en sa vida haguessin trencat cap plat ni cap olla.

No es mala precaució, si be 's mira.

Aquest país es, en efecte, el país de la llana; però s' ha de considerar que 'l temps passa, que després del any 34 vè l' any 35 y que no tots els pobles fan la festa major el dia de Sant Jaume...

Pobre Weyler! Pobres periodistas!

A l' un el volen fer dimítir; als altres volen baldejarlos á copia de desayres.

L' histori es divertida. Arriba 'l rey á Pamplona y anunciada la seva visita al fort de Sant Cristófol, els periodistas bombers que segueixen á las institucions en el seu viatge s' apressuran á provehirse d' una autorització escrita del general Weyler per entrar al fort.

Vè 'l moment solemne: se presenta don Alfonso á la fortalea, s' adona de que allí hi ha una pila de paysons... y á renglo seguit reben els periodistas l' ordre atentissima de tocar el dos immediatament.

¿Y l' autorització del ministre de la Guerra? dirán vostés.

¡Oh! A la quènta, de las seves autorizacions se 'n fa ja 'l mateix cas que de las seves energías.

De bonas á primeras va dirse que don Valeriano abandonava la cartera; pero la noticia no ha quedat confirmada.

L' únic confirmat, hasta cert punt, ha sigut ell.

«Per lo demés,» als simpàtichs periodistas els està molt bé la llissó rebuda. Si en lloc de corre per aquests móns de Deu manejant més l' incensari que la ploma s' estessin á la redacció fent els

—No ho entenç aixó!... Fa una senmana que m' estich aquí cantant, y per ara no surt ningú á comprar me 'l romanso.

periódichs com s' han de fer, no estarían exposats á rebre xascos.

Recordinse del ditxo: qui no vulgui pols, que no vagi á l' era.

PIF-PAF

CADA DÍA MÉS AVALL

ESPRÉS dels desastres de la guerra del any 70, aclaparada la Fransa per aquella immensa desventura, trobà desseguida'l camí de la salvació en una fórmula breu y concisa.—El vencedor de Fransa—va dir un estadista—no ha sigut pas el soldat alemany: ha sigut el mestre d' estudi.

Y com á deducció lògica de aquest principi, la

nació francesa, que havia vingut vegetant engallidada ab las falsas glòries del imperi napoleònic, s' imposá 'l noble deber de difundir l' instrucció ab totes las seves forsas.

A tal efecte contractà un empréstit quantiosíssim destinat exclusivament á la construcció de magníficas escolas en tots els llocs habitats, y á la docrosa dotació dels mestres d' estudi. Per res repará en la importància de aquest gran sacrifici, després dels gastos immensos que li havia ocasionat la guerra y la consegüent indemnisió al seu vencedor. Gastar per instruirse era fortificarse, era posseir-se en condicions de no ser vensuda un altre dia.

**

La Fransa 'pot dir que ha renascut, desde que ha posat tots els seus cinqu sentits en instruirse. May podrà pagar á las institucions republicanes l' immens benefici que li han produït al atendre ab preferència aquest ram importantíssim de la riquesa de un poble. Y en veritat que la República al tra-

llar per la Fransa ha traballat per sí mateixa. Las institucions populars tenen la seva base més sólida en la conciencia ilustrada dels ciutadans.

Així pogué caure la primera República forjada al foix entusiàstich de la gran revolució de últims del sige devuit. Pogué caure així mateix la segona, en mans de un César, després de una existència efímera y accidentada. La tercera s' aguanta cada dia més ferma y no hi ha medi de destruirla. Be n' ha ingut d' enemichs que 'l han combatuda: tots n' han sortit ab les mans al cap.

Avuy mateix te al seu enfrot una coalició mons-truosa de tots els descontents y de tots els reaccionaris, que no cessan d' hostigarla sense reparar en medis, á pesar de la qual el govern republicà 'ls dona la batalla cara á cara, ab gran energia, sense transigències que podrian traduirse per debilitats produint funestes conseqüències.

Precisament la batalla s' està donant avuy en la qüestió capital de l' ensenyansa.

**

Périt en la materia

—Quina vida mes dolsa!
{Quina vida, germàns,
la qu' en 'quest mon se donan
alguns padres Romàns!

(De Der Scherer, d'Innsbruck.)

Ha sigut sempre molt cómodo per la reacció amparar-se dels beneficis de la llibertat per a consrir contra la llibertat mateixa ab l'intent de des-truir-la.

Així feyan les corporacions religioses, que s'havien anat escampant per tota la nació francesa, procurant apoderar-se de l'ensenyansa de una gran part de la joventut. Explotant els sentiments pia-dos de moltes famílies i posant en joch els medis

que l'Iglesia deixa en mans dels seus sacerdots, y en especial, el confessionari, vayan creixer com l'escuma y multiplicar-se com una plaga 'ls seus establiments d'ensenyansa. Ab uns quants anys més de tolerància per part del govern s'haurian fet amos de la nació francesa. La República democràtica hauria quedat minada en sos fonaments pel corch del clericalisme. Llavoras haurian quedat aterradas per sempre més las aspiracions progressivas de la República francesa, que atenen y miran ab preferència la solució del gran problema social.

Menester fou prevenir-se contra aquest perill imminent, y baix la direcció de un governant tan il·lustrat y energích com Mr. Waldeck Rousseau, les Càmaras votaren una llei de associacions encaminada a afiansar la preponderància del poder civil, posant límits à la llibertat omnívora de unes associacions que contrariaran els fins de la vida humana ab el vot qu'exigeixen als seus adeptes, y no reconeixen altra autoritat que la de Roma, creant un Estat dintre de un altre Estat.

Conseqüència de aquesta llei votada per les Càmaras y confirmada per la immensa majoria del país en l'última apelació al sufragi, ha sigut la campanya del ministeri Combes, en el sentit de donar caràcter lèxic à l'ensenyansa, en tota la nació francesa.

Una darrera de l'altra van desapareixent totes las institucions d'ensenyansa no autoritzades.

Els petits conatos de resistència se resolen sense passar à coses majors, y dintre de poch dels tòrichs jesuítichs ab qu'era envenenada la intel·ligència de una gran part de la joventut francesa, no'n queda més que'l recort.

[Quina diferència ab Espanya!

Nosaltres hem tingut també l'nostre desastre tan pavorós com el de Sedán. L'hem sentida també l'humiliació de la derrota y l'defalliment y l'desconcert que produxeixen les grans catàstrofes. Pero 'ns hem deixat caure, i fluxits els ressorts de la voluntat, com un poble en son últim y suprèm agotament, condemnat à una mort irremediable.

L'ignorància cristal·lizada à la sombra del altar y l'trono fou nostre major enemic, y no hem sapigut destruir-hir. Subsisteix aquesta ignorància y subsisteixen les dos institucions que li serveixen de resguard y amparo.

No hi ha que pensar en la millora de l'ensenyansa, ni en que la consciència lliure dels ciutadans recobri'l seu imperi y 's llansi resoltament per les amplias vies del progrés europeu, mentres el pressupost de la nació s'apliqui casi exclusivament à subvenir als dispendiosos gastos de la monarquia y de la teocràcia. L'interès mateix de aquestes dos institucions tradicionals causa deficient del nostre atras y de la nostra ruïna, els induixen à mantenir la ignorància del poble. Si 'l poble espanyol sigueix il·lustrat impossible 'ls farà subsistir un moment més.

Y així passé per la vergonya de que una gran majoria d'espanyols no sápigam encar de llegir ni escriure: de que no hi hagi à penes escolas que tal nom mereixin; de que 'ls mestres d'estudi s'estiguin morint de fam.

Las corporacions religioses s'aprofitan dels des-cuyts del Estat y s'apoderan de l'ensenyansa, fins

à monopolizarla casi exclusivament. ¿Qué serán las noves generacions que surtin dels altres clergues?

L'ensenyansa que's reserva l'Estat mal atesa y rutinaria: la de les corporacions religiosas basada no en la ciència ni en el lliure examen, en la fe y en la preocupació y aquesta última invadintu total es la situació de aquest país, impossibilitat per aquest motiu de tot progrés, cada vegada rodant més depressa per la pendent de la decadència.

Sols aquí són possibles manifestacions colectives com las que acaben de dirigir als poders del Estat els bisbes que prengueren part en el tiberi de Santiago de Galicia, reclamant en nom de la Iglesia catòlica el monopoli exclusiu de la ensenyansa. Naturalment que no l'obtindran; pero 'l mer fet de reclamarlo ja pinta prou al viu la botxornosa situació en que's troba la nació espanyola.

Dignes som de que se 'ns mire ab llàstima y despreci per tots els pobles de la terra.

P. K.

Dé ser certas las declaracions que s'atribueixen à n'en Sagasta, la suspensió de garantias que pesa sobre nosaltres, desapareixerà aviat.

S'gòns el Viejo pastor ha explicat à un periodista, en l'últim consell que 'ls ministres celebraren va prendre ja un acord en aquest sentit; pero 's resolgué no ferlo públic ni donarli forma efectiva fins qu'en Weyler tornés à la cort.

Y com sembla que don Valeriano arriba à Madrid avuy o demà, poch temps de suspensió de garantias ens queda...

—Ey! No s'olvidin de lo que primer hi dit: ens en queda poch temps, sempre que las declaracions de don Práxedes siguin certas ó que, tot y sentho, l'home del tupé no se'n desdigué ab la major fresca.

Que no serà aquesta la primera vegada. Ni probablement la darrera.

— Las carteras dels ministres son de pell?

— Naturalment.

— De quina?

— Aixó ni's pregunta: de pell de contribuent.

Per lo que's veu, en Silvela no pot estarse callat.

Ara se li ha ocurregut fer públic lo que opina sobre l'actual situació, y entre variats tonterías que no fan al cas, las tingut l'humorada de dir que 'l poble espanyol no pot governar-se sinó d'una manera: à garrotadas.

Pero ben què pensan els amics de don Francisco?

— No veuen l'absoluta necessitat d'obrir à correuta una suscripció per a oferir un bossal d'honor al tio de la daga?

Potser d'aquesta manera callaria y no diria bestiescas.

— Aixó es un gust!

Ab la deguda anticipació, com si's tractés del estreno d'un espectacle, s'anuncia que un dia d'aquests hi ha d'haver un moviment carlista.

Y per si aixó fos poc, s'adorna la noticia ab una pila d'interessants detalls.

Per exemple:

Que 'l moviment, à pesar de titularse carlista, no tindrà res que veure ab el rey de les húngaras.

Que 'l seu verdader color serà *bolsó-baixista*.

Y que un cop embutxat els milions que 'ls directors de la intenció tenen el propòsit de guanyar à la sombra del moviment, cada *mochuelo* (en català *mussol*) se'n tornarà al seu *olivo*, y aquí no haurà passat res.

Quina llàstima què, posats à explicar-ho tot, no'n diguin el dia, l' hora, el lloc y 'l preu de l'entrada!

El *Temps*, de París, alsà una punta del vel que tapa tots els misteris de la política espanyola.

«El Vaticà, l'alt clero y 'ls clericals—diu—traballan obertament en elevades regions, à fi de que 'ls conservadors tornin al poder en el proxim mes de octubre.

»Pero 'l Sr. Moret y 'l duch de Almodóvar del Río, procuran evitar aqueix avinent per medi de concesions fetas al Vaticà.

Es à dir: per continuar menjant un quant temps més, una situació tinguda per liberal, no repara en concessions fetas.

En Sagasta va pujar als resplandors d'*Electra*, y ara qu'es dalt procura sostenir-se cantant el *Miserere*. Malaganyada revolució que tarda tant à venir à lliurarnos de tanta indecència repugnant!

Els de Santander no han estat per festas.

Al arribarhi 'l rey cert que no hi va haver manifestacions de desagrado, ni molt menys desacatos; pero, vaja, hi feya un fred glacial, y 'l rey y 'ls seus companyants varen marxarne deseguida en busca de millors climas.

Lo ocorregut à Santander ha fet dir à molts que 'l viatge regi havia fracassat.

Y no obstant, l'últim acte de l'obra es el millor, per ser el qu'està més conforme ab la veritat de la realitat.

El famós Pare Sanz, el confessor de l'aristocàcia madrilenya, l'organizador de les confraries de Lluïsos y Reparadas, conjuminador de matrimonis de conveniència, ha mort à conseqüència de una fistula al ano.

Si es cert que un altre jesuític al morir trenta ó quaranta dies enrera, va dirli que al arribar al cel, demanaria à Déu que li fes el favor de cridar-lo prompte à la seva presència, haurém de confessar que hi ha fistulas verdaderament providencials.

— Vols? — I' hi filtra l'amo vilment à l'orella. — Vols?

— No, no, may.

Y com boja's posa à corre, fuig... Cap ahont v'ay? No ho sé. Ho salia ella per ventura?

* * *

Tornan à la fàbrica. La Tresa es à la porta, esperà l'Andreu. Vol dirli, vol salvarlo, que fugí al menos...

Els traballadors com que la veuen tan excitada, desfeta dels cabells, en murmurant, en fan bromas. Com que no ha anat à esmorzar com cada dia. Què hi ha fet à la fàbrica?...

Aquestas paraulas de doble sentit, la satisfacció mofeta de les caygudas li fa molt mal, li destrossa 'l cor; pero lo que l'aniquila es l'aire de tant se'm endona que li fa l'Andreu, així com la mirava sempre fent la mitja rialla, ara gira 'ls ulls y passa depressa. Ho sabia.

Ella té un gran fred, vol parlarli y no pot. Sufreix d'una manera terrible. Pobra Tresal! Quina llàstima fa!

* * *

Venen els mossos y fan pres à l'Andreu.

— Ah! se'l emportan; la Tresa crida, els hi esplica tot, tot... suplicant, sense veu, esferhidada, els cabells desfets, exaltada, groga. Es intúlit 'ves qui's hi enreda ab els mossos... Se l'emportan.

Tots els traballadors son à baix al pati. Ja no sostenen de la Tresa, la planyan molt, faran qualsevol cosa per ella.

— Es ell, aquell brötol qu'ens xucla la sanch, que vol sé amo de tot. Es ell!

— Fumemol à la caldera.

— Dins d'un voltant que 'l trinxí.

— Que morí!

L'amo esverat, plé de pò, fuig pel darrera de la fàbrica ab la tartana, pero 'ls cascabels el comprometen...

— Ens fuig, ens fuig, amarremol...

Se posan à corre, veuen la tartana al lluny y d'un plegat no la veuen.

Cóm potser? Al peu del camí per aquella banda hi ha una timba, una pedrera fonda. En el lloc per bont corría la tartana s'hi veu la silueta d'una dona.

Hi corren. Es la Tresa, aquell model de traballadora honrada. Els ulls brillants, la boca tremolosa. Se mira la timba.

Ell s'havia oposat en son camí, y ell, carro y aca, tot ho havia enjegat à l'altra barri.

Els diaris locals de la ciutat van dur à l'endemà la sensible desgracia. S'havia desbocat el caball per del mal camí y la veritat era que s'havia aplanat el camí. Oy iqué us sembla?

ESPATECH

QUADROS AL FUM

LA TRESA

N el gran pati de la fàbrica hi ha un munt de fards qu'espatera. L'amo ahir à la nit va manar qu'en Llesca y en Vicens els entreissen à dintre avants d'esmorzar. Aquests dos bé hi aplanan l'esquena, suhan y s'escarrasan, però n'hi han molts y pesan com un dimoni. Son dos quarts de vuit y no sé pas si podrán. N'hi ha encara una estiva que Deu no'n dóna.

En Llesca y en Vicens entrant y surten com si fossin burros de carga. ¡Qué costa de guanyà 'l pà!

Un d'ells qualsevol, que pel cas es igual, en Vicens, per exemple, està 'l que se'n diu reventat. S'arrecona als fards y ab la mà s'aixuga 'l front.

— Té, miral...

En les pedreres del pati, prop dels seus, las gotas de suor s'hi encastan com à gotas de sanch.

— Sí, y jo!

Y en Llesca fa l'mateix.

— Ja 't dich jo, que lo qu' ens passa als pobres es ben trist.

Possa má à la faixa y treu la petaca de cuiro vell. Fan un cigarro.

Me sembla qu'aquest instant, qu'aquest moment de repòs per refer forsas per uns que traballen des de les cinchs del matí, mentre els farts dormen lo que 's dona la gana, es ben natural y necessari per aquells dos infelissos. Donchs bé, els ulls del jardom, del gos del amo, ho han vist. Se 'ls hi plantea al davant.

— ¡Qué fen! Hi dit que tenia d'estar llist per avants d'esmorzar. Per qué se 'us dona la mitja hora? ¡Apa, depressa!...

Se posa 'l dit à sobre 'ls llabis y s'entorna.

Un cop 'l han dita sempre se'n van aquests, semblan que temin la resposta.

— ¡La mitja hora! ¡Depressa! Això 'm fa 'l mateix efecte que la fíblada d'un fuet.

En Vicens y en Llesca mossegan els llabis, cauran perque no temen altre remey, aplanan l'esquena, carregan y cap à dintre.

Son les vuit. Las sirenes de las altres fàbricas de tot aquell plà fa cinchs minuts complerts qu'han fet senyals de parada, y à n'aquí encara las hi donan!

Res; coses del amo. L' hora d'entrada ja la marca, y bé que la marca...

Els dos escarrassos no poden més, regalan tots ells y encare 'n quedan una bona pila. Reposan un xich més, se desasuhan y esperan las vuit.

S'obra 'l reixat depressa y entra l'amo. No 'us

Sona 'l pitó de la fàbrica y començan à sortir donas y homes, confosos, fent bromes cap à esmorzar, ab els cabells tots bruts per la polsina de la llana.

Lo que no podrá dirse es que l' Pare Sanz morí en olor de santedat, ja que á causa de la fator que despedía l' seu cadáver, fou precís anticipar algunes horas el seu enterró.

Vels'hi aquí un gran descubriment fet per en Melado, tant bon punt va pendre al seu càrrec la direcció del Banch d' Espanya:

«No convé de cap manera que 'ls cambis baixin, perque això equivaldría á la ruina de una gran part de l' exportació espanyola.»

[Quin talent més colossal!]

Perque es veritat: á favor del desnivell dels camins no importén res y exportém molt. Lo únic que no podémen exportar es la fam de las classes traballadoras, que ab el curt jornal que guanyan y 'ls preus á que s'han elevat els comestibles no poden subsistir materialment.

Y això fa de molt bon veure... sobre tot mirantho tot fumantse la rica breva de la Direcció del Banch d' Espanya.

A través del fum que despedeix aquesta aromática breva ¿cómo es possible veure 'ls quadros de la miseria?

Una nota del viatge regi.

Un asturí ben plantat obsequiava á las institucions cantant pravians, ab tanta forsa de pulmó, que sobrevenintli un vòmit de sanch, va caure mort en rodó.

Una colla de donas van anarse'n plorant á grans xiscles darrera del cadáver, mentre la regia comitiva s' allunyava per la part oposada.

«Nada: un ciudadano menos puede el baile continuar.»

També 'ls frares expulsats de Filipinas, en virtut del conveni entre l' govern yankee y l' Vaticà, están fent á tota pressa la maleta pera venirse'n á Espanya.

Sols ells faltavan per acabarnos de fernos feissos.

Vaja, que may ab més rahó podrém repetir aquell ditxo castellà:

«A perro flaco, todo son pulgas.»

ARENYS DE MUNT, 18 d' agost

Las lluytas políticas y el caciquisme imperant en aquest poble han donat lloch, entre altres coses, á la fundació del nou Monte pio organitzat pels dissidents del antic que havian ja arribat á punt de partir peras ab els mangoneadores de la localitat.

La inauguració d' aquest nou Monte pio, que sens dubte està cridat á tenir una vida pròspera y ufana, s' ha celebrat dignament y à gust de una infinitat de veïns qu' estan disposats á secundar las iniciatiyas de la Junta y à contribuir al enlayrament de tan simpàtica institució á la mida de las sevas forses.

Veritat es que 'ls innumerables beneficis que ab el temps pot reportar una associació d' aquest gènere en una població no son may comparables ab las ventatjas de boquilla que prometen els pares dels pobres, com un que 'n temíam aquí que, segons diu, cerca el bé de la patria, oblidantse del seu particular. Això deya un orgullós senyor que tots coneixem, amo de un castell feudal y home de bé per mes senyars, en un article, per cert molt mal escrit, insertat en La Veu de Catalunya; y afegia que lo qu' ell vol es despertar cors adormits y aixugar llàgrimes produïdes per la necessitat. [El llei guatje de tots els burgesos de la política!]

Que no s' escarrassí, pobre magnánim, que aquests cors que vol despertar no ho estan d' adormits. Ja 't coneixem mal herba. Has ensenyat massa l' orella, y s' ha vist qu' era una orella de lo qu' es, d' un vanitós y fàtuo que no sab rès de rès. Ni tan sols una mica d' ortografia per escriure un article passador.

PALAU D' ANGLESOLA, 5 d' agost

Tots els actes dels ensotanats, encare que realisats en pobles petits com aquest, proban la gran influencia que la gent negre té en les esferas gubernamentals. No altra cosa demostra l' escàndol ab que l' altre dia obsequià l' nostre reverendo á una dona que té al seu cuidado, una d' aquestas pobres víctimas conegudas ab lo nom de borts.

Tranquiliament anà l' aludida á la casa feudal (vulgo rectoria) á ff de que li certifiquessin el bon estat de salut de la noveta, requisit indispensable pera cobrar la mísma cantitat que l' Estat té assignada; pero l' home negre, en lloc d' atendrela, va rebrelo ab una exidoria fenomenal, negantse á firmar lo que la dona justament solicitava y amenassantla ab pèndrela la nena, perque, segons diu ell, no compleix, com voldria, ab las practicas del culte catòlic.

Segurament no estarà enterat el nostre carboner de las obligacions á que quedan subjectes els que treuen un bordet del Hospici, per lo qual li recoman la lectura de la segona d' aquelles, ahont trobarà qu' ell, si la dita dona vol, no es res, donchs sempre que li convingui pot acudir al jutje municipal que té tantas atribucions com ell pera firmar tot lo que convingui en aquest assumpto.

Ja ho sab, donchs, aquesta dona: un' altre vegada que l' rector n' hi fassí una, li gira l' espàtula, recordantli de passada, que si no fossin ells, potser els hospicis no estarien tan poblets com ara.

SITGES, 17 d' agost

El nostre ensotanat (a) Xato Torres es home d' enginy y de barra Veyent que no dava resultat la suscripció pera edificar un local destinat á l' «Associació de Lluisos», y organitzat una tòmbola en la que actúan las noves mes macas y engrescadoras del poble, atrayent á tots aquells pallassos de la crosta de baix; que en sentint farum de faldilles ja no hi veuen de cap ull.

L' altre dia l' Xato Torres va enfilarse al cubell mistic enllant als «Lluisos» y á tota la seva trepa, y abocàntolhi un gabadal d' indulgencies, especialment al Agutizlet y al Tribulacions; avans federal y avuy xupa círcols dels mes entusiastas.

— La vaga dels sabaters presenta inmorable aspecte: els burgesos estan desalents y no fan mes que forses de flaquesa.

LLORET DE MAR, 20 d' agost

Procedents de l' altra part dels Pirineus s' ha presentat en aquest poble una partida de corbs negres ab el papó y el pit blanch; partida que, segons diuhens, es l' avansada ó patrulla exploradora d' una ramada grossa.

Ab aquest motiu, alguns llanuts estan molt contents y proposan enviar els seus fills al colègi que 'ls citats corbs tenen el propòsit d' obrir.

¡Pobres criatures! Sort per xó que aquést es poble de taps y al menos els infelissos baylets, allisonats per la experiència romànica, podrán anar á estudiar degudament previnguts.

CAPELLADES, 10 d' agosto

El dijous passat va calarse foch á una casa, y al reclam de la campana, vaig acudir á veure lo qu' era. Bona sorpresa m' esperava! Barrejat ab el tafach d' apagadors del foch, hi havia un capelà, nada menys que un capellà, cosa que no estem acostumats á veure.

Ja estava á punt d' echarme jo mateix en cara la meva heretgia, cregut de que l' nostre rector havia determinat comensar á predicar ab l' exemple, quan... ara va la gran sorpresa, m' adon de qu' era un capelà, si, peo ¿may diran qu'... En Pey Ordeix, el sacerdot anti-clerical qui, davant d' una desgracia y á pesar de trobars molt delicat de salut, traballava com un deses perat per extingir el foch que amenaçava causar verdaders destrossos... Ja trobava jo extrany que l' nostre rector posés en perill la sotana respallada..

PETITESAS

EALMENT devém ésser un poble generat y destinat á desaparéixer.

Per més que 'ns resistim á créure-ho portats de un optimisme fill de nostre bon desitj, el sello de petitesa que distingeix á totas las cosas d' Espanya fa trontollar nostra fe en la vitalitat del poble espanyol

Tot en mans nostras pren proporcions microscòpicas. La tasca de governar, de dirigir, de fomentar l' engrandiment del Estat, es reduueix en el migrat cervell de nosaltres inutilitats polítiques á intrigar, torse l' espinada y alentat tota mena de vulgar ambicions; en conjunt la nostra indústria sobresurt solsament en saber imitar adulterant; el comers general es un joch de mala fe ahont van més bé els més tramposos; com no hi ha res absolutament res

nostre optimisme va convertintse en pessimisme al considerar que tant aniré empetitivs que al final ens perdrán de vista las nacions civilizadas.

JEPH DE JESUS

LA FESTA MAJOR

Vista una, vistas totes.

I

Enguany si que á Planamansa aném á disfrutar en gran.

Els aixerits de la vila sembla que s' han proposat que la nostra hermosa festa deixi, com sols dies, blaus als forasters que 'ns visitin y als poblets d' aqueles voltants, y al efecte no hi ha jove que no estigui disposit a emprenyars la camisa per tirar la cosa avant.

El Llonja ha donat un duro, tres y mitj del Pep dels Sachs, l' hereu dels Arboscós quatre, el Macarulla altres tant, el Grau cinch... En fi, tancada la capta que per xo's fa, s' ha vist que hi ha doscents duros... [Doscents duros...] No es vritat que ab aquest pilot de quarts podém bén quedar com cal?

Lo que importa en primer terme es fe un programa adequat, que resulti á gust del poble y demostri que aquí hi ha gent de seny y de criteri.

y encare estém capolts de tan riure, y fer gatades, y dar volta y cridar.

La gran funció de l' iglesia va sé hermosa: l' capella que va venir á predicarnos feu un sermó espantarrant. Va dirnos qu' eram uns burros, que mereixem portar més aviat que jech albara, y que si no fem cabal dels consells ni de las ordres del rector, petits y grans cremarem á les calderas per tot' una eternitat.

[Y la corrida...] Els toreros van ser de lo be que hi ha: l' un va rompre tres costellas, l' altre va badarse l' cap, l' altre vam haver de durlo al carril ab un bayart... Vaja, gresca com aquella no l' ha vist ni la veurá cap veí de Planamansa per més que visqui anys y panys

Total: que dels doscents duros n' hem fet dues parts iguals; cent als valents novilleros y cent á mossens Tomás.

Y un cop repartits els fondos entre suspirs y badalls, aquí 'ns teníu sense un céntim, y alguns potser sense pa, tornant á rodar la cinia com si rés no hagués passat.

C. GUMA

LA POTENCIA CONTRIBUTIVA

ORTATS unas vègades pel seu natural talent, altres per l' absoluta necessitat de viure, els restauradors han inventat y descobert una pila de coses.

Verbi-gracia:

Que ab l' Iglesia no s' hi pot renir.

Que nosaltres hem d' anar á peu y ells á caball. Que las garantías constitucionals may están millor que quan se troben suspeses.

Que fora de 'n Sagasta no hi ha més qu' en Silvela y fora de 'n Silvela ningú més qu' en Sagasta.

Y altres y altres troballas de la mateixa forsa y calibre.

Pero l' invent número hu, el descubriment extraordinari que immortalisarà á la quadrilla restauradora es el de «la potència contributiva d' Espanya.»

**

La gloria d' aquest genial cop de nas perteneix tota á n' en Villaverde.

Ell va ser el que un dia, repentinament inspirat per la musa de l' escassés, va exclamar á la fas de la nació:

Els ministres d' Hisenda d' Espanya han anat sempre á les palpentas, perque no han sapigut calcular la potència contributiva del país.

[La potència contributiva.] Suposo que no ignoran vostés el significat d' aquestas tres paraules. La potència contributiva d' una nació es lo mateix que la resistència d' una caldera de vapor, la forsa d' un matxo, l' aguant d' una corda. Mentre no s' traspassen els límits que la naturalesa marca als seres y á las coses, no succeeix res de particular; pero quan á la caldera se li dona massa pressió, al matxo se li posa massa carga y la corda sufreix una estirada excessiva, la caldera reventa, el matxo y la corda s' trenca.

Per sapiguer «fins ahont se pot arribar» en aquest terreno, es necessari averiguar avans ab tota exactitud la potència contributiva de la corda, de la caldera y del matxo.

De no procedir així, res més probable que una desgracia.

**

Aixó es lo qu' en Villaverde s' alabava d' haver fet avans de carregar, el matxo espanyol.

L' home va tirar els seus cálculs, y després de molts rumiar va dirnos:

—Senyors: ja està vista la cosa. Vostés han de pagar molt més de lo que pagan.

Es clar, nosaltres obrirem uns ulls com unas gatones, y vam replicar:

—Està en un error.

—Oh ca! Ho he contat d' alló més bé y resulta que poden perfectament pagar fins á mil milions de pessetes.

—Pero aixó es una atrocitat!

—No senyors: es la mida exacta de l' actual potència contributiva del país.

Y no va haverhi manera de torsarli l' bras: nosaltres que no, ell que sí, va tallar la polémica enfrontantnos els obrerencors de contribucions, y al poble que 's va exclarar perque n' hi posaven deu, li taparen la boca fentn'hi pagar dotze.

La seva «potència contributiva» permetia sense dificultat arribar fins aquest punt.

**

Enamorats del gran descubriment de 'n Villaverde, tots els ministres d' Hisenda que darrera d' ell han vindut ha procurat servirse'n.

Tant l' Allende Salazar, com l' Uzáiz, com en Rodríguez, tots s' han aprofitat del principi de la potència contributiva per aprofitar una mica més les clavillas.

Ara mateix sembla que l' actual ministre, calculats els pressupostos generals del any que ve, troba que 's comptes no li surten.

Els gastos passaran bon tros dels consabuts mil milions y 'ls ingressos distan molt d' arribarhi.

¿Qué fer en semblant apuro?

Acudir al gran recurs de la potència contributiva del país, y dir á la gent que paga y no cobra:

—Tinch el gust de participarlos que l' any que ve téals y tals contribucions sufriran un petit augment.

—A sant de què?

—El déficit del present exercici m' obliga á prendre aquesta resolució.

pectable, s' ha perdut del tot la qualitat de saber respectar; en religió no hi ha qui prediqui, qui practiqui ni qui crengui. A la ignorància, la peresa, la indiferència y la cobardia de baix, correspon perfectament la desvergonya, la pilleria y la crueletat de dalt.

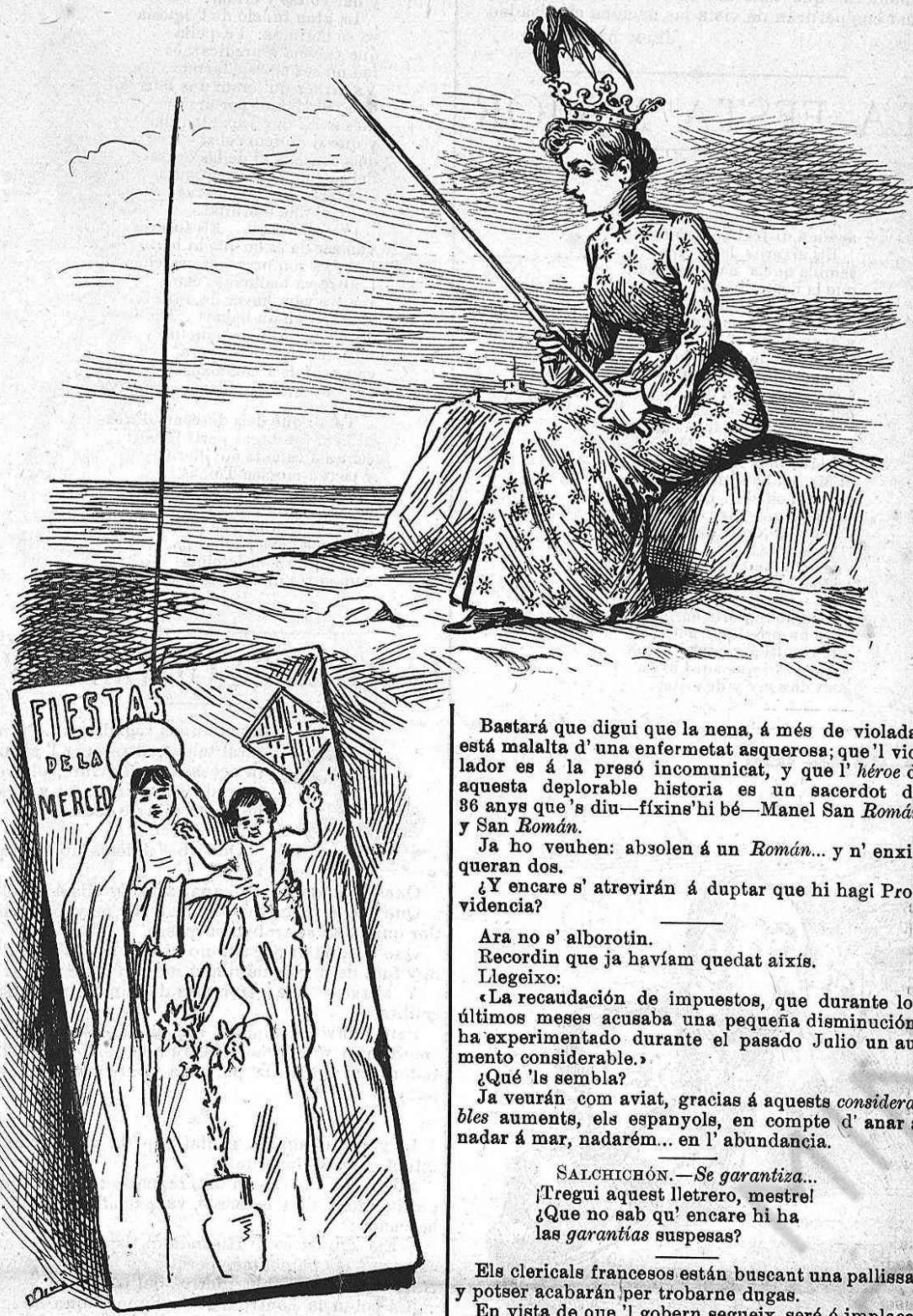
A Fransa s' prescindeix d' un Freycinet, d' un Grevy, d' un Floquet, d' un Constant, ab la major facilitat y sense la més petita perturbació en la vida nacional. Aquí la sola indicació de que va á retirar-se á la vida privada un home inepte que durant mitj sigle s' ha dedicat á embrutar a Espanya, comou á la opinió, fa trontollar la bolsa, desperta las ambicions de tots las inutilitats de segona fila y p'sa en perill á tot el migrat organisme que mal sosté la vida política de nostra nació.

Totas las grans qüestions de vida col·lectiva s' resolen en aquesta qüestió: qui hi posa primer la mà?

Primer s' havia tractat de donar un bon dinar als pobres, pero 's va abandonar l' plan perque això no es divertisse; després alguns avansats van dir d' arreglar l' escola,

que bona falta li fa, pero tampoc va acceptar: d'

Barcelona y las festas

—¿Voleu dir que 'ls forasters el mossegarán aquest esqué?

—Pero no sab que aixó es impossible, que ja no podem més, que...

—Romansos! Qui no 'ls conegui, que 'ls comprí. Hi calculat ab tota escrupulositat la seva potència contributiva, y sé de bona tinta que poden y deuen pagar fins a mil doscents milions.

—Es fals!

—Fugin! ¡Qué 'm dirán vostés a mi!

—Doscents milions d' aument en el pressupost d' ingressos...

—Fills meus, es lo mateix que ha augmentat el pressupost de gastos...

De manera que, segons el ministre, la «potència contributiva» d'un país se calcula calculant avans els gastos dels que l'explotan.

A primera vista sembla que pera sapiguer ab exactitud lo que un home pot pagar, lo més senzill es preguntarli a n'ell.

Pero 'ls nostres ministres d' Hisenda, desde l'descubrimet realisat per en Villaverde, no ho creuen així.

Lo que la nació pot donar al govern no es ella la que ha de dirlo, sino 'l govern mateix.

Perque, lo que 'l ministre pensa: —Si havia d' esperar la conformitat de la nació, l'ase'm reflich si cobrava may ni un céntim.

Pero, lo que diu la nació: —Si haig de seguir pagant fins que 'l ministre 's dongui per satisfet, l'ase'm refum si may podré portar calsas...

A veure 'l lector cóm me las lliga aquestas dugas maneras de considerar la nostra «potència contributiva».

FANTASTICH

El padre Román—pobra ignota víctima dels masons y de 'n Lerroux!—ha sigut absolt.

Pero, com a la qüesta de Romans n'hi ha per tot arreu, ara resulta que a prop de Madrid, al poblet de Carabanchel Bajo, n'ha surtit un que ja serà més difícil treurel net de la bugada.

La víctima d'aquest reverendo, que no es escolapio, sinó capellà del convent de monjas Clarisses, es una nena de sis anys, que al sortir del col·legi va ser cridada pel venerable mossén, y...

Lo demés, lector, permeti que m'ho calli, per favor.

en el carlisme, un altre peu en les institucions vients y las dos mans al plat.

La qüestió del pebre vermell te molts punts de semblanza ab la qüestió política.

Per una part hi ha 'ls productors que venhen baxar cada dia 'l valor del pebre, en rahó de haverhi algunes traficants, que ab untets d'oli fan passar per pebre sustancies de desetxo y altras que no son pebre ni ho han sigut mai.

El govern se mostra inclinat a protegir als últims en perjudici dels primers.

Lo qual, del govern tractantse resulta molt natural:
allà hont hi ha tarongistes
allà troba als seus germans.

Un episodi del viatge del rey.

Se trobava a la catedral de Leon y l'orga tocava ab un gran pet de trompetería una ruidosa marxa militar, mentre el cabildo estava format en fila.

Tant bon punt acabà l'orga de sonar, el rey digué:
—Rompan filas!

* * *

La sortida no deixa de ser xistosa.
Y com a tal la consignem en LA CAMPANA DE GRACIA.

Per la gracia que per forsa havia de fer als mateixos del cabildo, que a sa calitat de canonjes reunissen la de trabucaires.

Llegeixo:

«Al partir Alfonso XIII para Avilés, exclamó fi jándose en un grupo de compañeros nuestros:

—Vivan los periodistas!»

* * *

Estém segurs, que tant ab vivas, com sense vivas, la premsa, a despit dels governs que tant se complauen perseguintla, viurà sempre.

Es més forta la premsa, y això qu' es de paper, que els tronos dels reys, tot y sent d' or y fustas de les més sólides.

En aquesta materia podem dir ab Victor Hugo:
—Això matrà a allò.

Els companys del Pare Román tenian la pretensió de obtenir del ministre de Instrucció pública, que se 'ls permetés exercir l'ensenyança, sense ne cessitat de títol acadèmic.

Vamos a veure: si 'ls escolapis son tan sabis com pretenen y serveixen tant per exercir el professorat; quina por els ha de fer el rehabilitarse en las Universitats?

Vaja, que aquest afany d'embestir per darrera totas las qüestions els fa molt sospitosos.

A Haití ha estallat una revolució entre negres y blancs.

Prenent per la part del color, allà sí que no hi ha medi de arribar a una avinencia, a no ser que 'ls blancs s'enmascarien y 'ls negres s'enblanquinin.

Pero encare seria millor que 's barrejessin, buscant la pau a tota costa, encare que la barreja donagués per resultat la creació de un poble de mulatos.

XARADA

Tens una boca tres-dugas
una tres-quarta en cad' ull
tot el teu cos hu-dos-terça-
quarta, sembla un rich estuig
vestit a la terça-quinta.
Si la apariència es virtut
ditxós aquell que t' estimí
si 's topa ab que temps h' t'ú
també d' ell tot ja n' estavas
ab amor verdader, pur.

J. COSTA POMÉS

ANAGRAMA

A Sabadell un Total
corrent pes sobre las Tot
cridava: ¡Puigeu á dalt!
que jo ja 'ls hi faré foch!

UN FRENÓLECH

TRENCA-CLOSCAS

ADELA SOLERS Y ROJAS

Formar ab les lletras d'aquesta tarjeta lo títol de un drama català.

J. MORET DE GRACIA

CONVERSA

—Ahont vas tan apresurat Ramonet?
—A veure la xicoteta.
—Quina es, la Agneta?
—No, si tu mateix ho has dit.
—¿Y en lloc més?
—Sí, a la taberna.
—¿A la Marfa?
—No, però si ara mateix ho hem acabat de dir, Lloiosa.

UN DRAGÓ DE SANTIAGO

GEROGLÍFICH

X
N O T A
I
X
L
O O
S A
C R
N O T A
T S

TONI BADUÀ

Caballers: Un inspirant a Fréjoli, Pissarra, Enrich, M. Gener, Amadeo Ví d'Alella, Josep M. Calvet, Juanet, J. Panades, A. Llauradó M., J. S. S., Un capgrós, Dos T. nen Dinyo, A. Serra, Caricoy, M. R. Viñals y Ratafautas: No n'hi ha de fets.

Caballers: F. Joonet, J. Bosch y Romaguera, J. Farré Gairalt, Un lanceró, Miquel Pou, Amich de'n Pota, Albertet de Vilafanca, A. Vilalta, Pota y Sisket Farre: Aprobado.

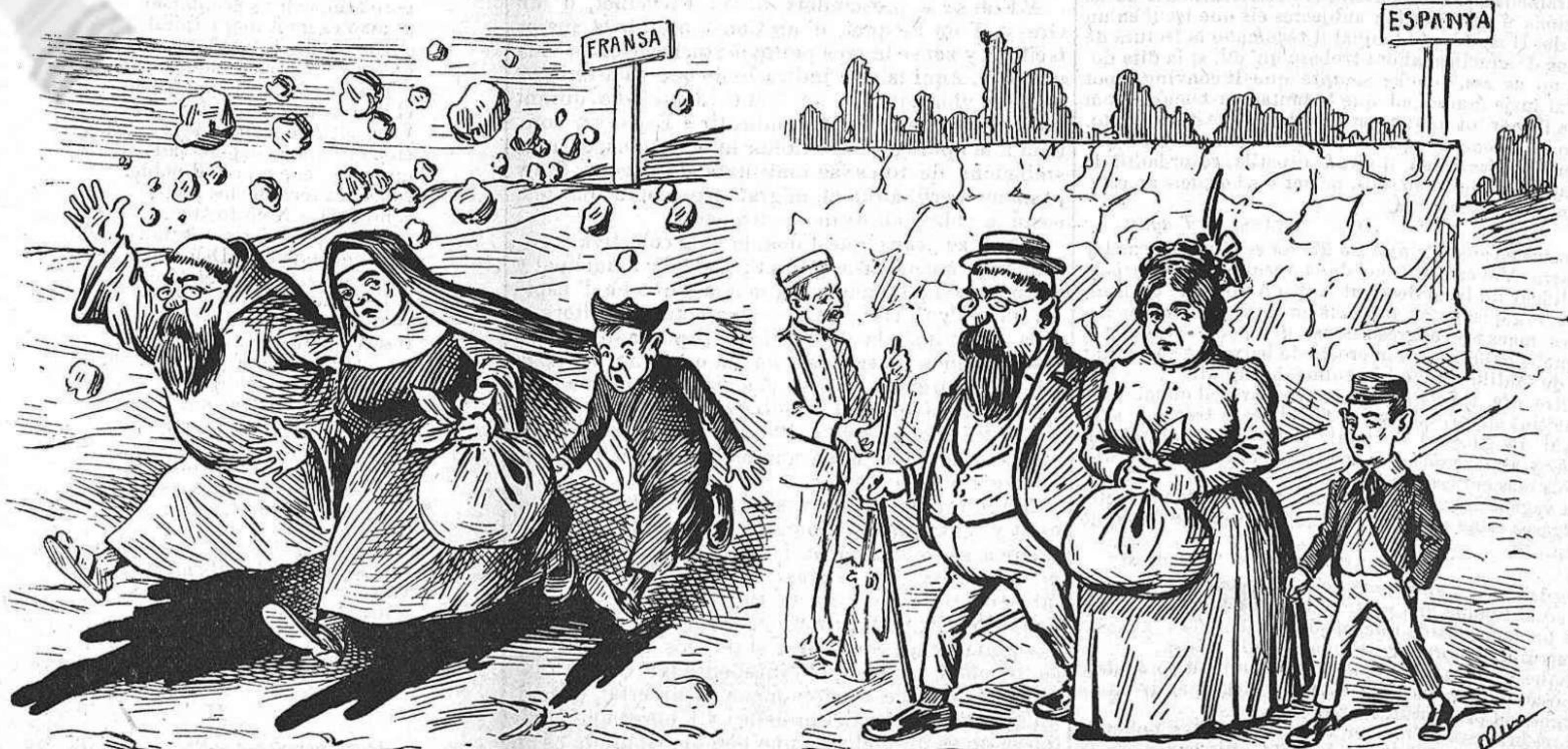
Caballer: A. E., P. U., J. R., S. de C., E. de F., J. M. R. M., M. B., V. C. A., P. A. M., A. F., E. Z., J. B., R. M., A. A., A. C., y A. del S.: Rebuta els originals que 'ns envien ab destí al Almanach. Agrafím l'atenció.

Caballer: F. Martí N.: Estimem la bona voluntat, però 'ns resistim a publicarla.—Modest Villanueva y M.: No s'escrassari en enviar traballs d'aquests. Això, quan s'escriu, 's guarda, 's torna a llegir y s'estripa.—Jaume Creixams: No val la pena de gastar-hi tantas paraus als aquests mena de geit.—Un poeta modernista: Y ademés de modernista, dolent...—Fi-ni-to: No cantes más la Africana, Vente conmigo a Aragón. No envihi mes cantarella perquè 'ns farà agafar son.—M. Urgellés: Al costat de vestit en Narcís del Toro es un Espronceda.—J. Costa y Pomés: Entrà en cartera, com de costum; no sabem quan n' eixirà.—Lector de sempre: ¡Home, si passan unes coses! Sembla mentida!—Q. Malleu: Perdoni, però si no aném depressa a publicar-les es perque creym qu'encare hi ha temps. Ademés, com vestit no ignora, donat el curt espay de que disposem, es impossible assegurar res. Lo que 'ns envia es aprofitable y tantas mercedes.—Floridor: Molt bé y gracies.—Antoni Felius: Sàpigues per un'altra vegada que quan no li dihem res es que lo que 'ns ha remès va bé. Jo no recordo aquests originals que 'm diu pero, no dubti que se 'ls ha destinat dignament. Y no s'endadi massa, que tindràs dos traballs.—Antoni Poy: En el mes instanciatal que corra.—Viola: Els articles, per moltes coses bons que diguin, no 'ls publicarem. No 'ns podràm entregar en corretjir un número tan espantós de faltas ortogràfiques iy tan garrapal!—Un mut: Lo mateix li dihem res que corra.—Quan baixin els caps grossos del seu poble, avisíns que 'ls aniréns a veure.—Joseph Roselló: Gracias per la delicadesa en forma d'article.—A. Ribas LL.: Veurém de que hi vagi.—Punch: Es dolent y més y tot.—Saragat: No serveix, casi ni pel cove.—A. C. E.: Malà pensada.—Xafa-teulas: Lo que 'ns agrada més es la firma.—Teodor: Veurém... Veurém...—T. V. (Mollerusa): La carta a que fa referència havia quedat enredada entre varis papers, Disposició.

Imprenta de LA CAMPANA Y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8.

Tinta Ch. Lorilleux y C.

Els expulsats de França

Al sortir dels seus convents.

Al entrar a Espanya.